

Олег ПІХ

НАУКОВА КОНФЕРЕНЦІЯ “МИРОН КОРДУБА: ВЧЕНИЙ І ГРОМАДСЬКО-ПОЛІТИЧНИЙ ДІЯЧ (ДО 135-РІЧЧЯ ВІД ДНЯ НАРОДЖЕННЯ)”

2 березня 2011 р. в Інституті українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України відбулася наукова конференція присвячена 135-річчю від дня народження історика і громадсько-політичного діяча Мирона Кордуби. Необхідно зазначити, що ця конференція була вже четвертою за ліком, з часу здобуття Україною Незалежності, яка стосувалася постаті цього видатного українського вченого. Традицію відзначення ювілейних дат М. Кордуби було започатковано 1–2 березня 1996 р., коли у Львівському національному університеті імені Івана Франка пройшла перша наукова конференція з нагоди 120-річчя дослідника. У її роботі взяло участь близько 25 науковців¹, що було значним досягненням, адже на той час робилися лише перші кроки в дослідженні різноманітних аспектів громадсько-політичної та наукової діяльності М. Кордуби після півстолітнього періоду радянського забуття.

Наступний захід “Мирон Кордуба – вчений, педагог, громадянин”, присвячений 125-річчю з дня його народження, відбувся у Львівському національному університеті ім. І. Франка 23 березня 2001 р. Цього разу співorganizаторами виступили Львівський національний університет ім. І. Франка, Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України, Львівське відділення Інституту української археографії та джерелознавства ім. М. С. Грушевського НАН України, Наукове товариство ім. Шевченка та Львівський осередок Українського історичного товариства². Тому досить символічно, що відродження інтересу до діяльності та творчості цієї безперечно цікавої і різносторонньої постаті відбувалося у стінах університету, де розпочиналося становлення М. Кордуби як вченого й у якому він, уже будучи знаним дослідником, працював викладачем.

Чергове вшанування пам'яті М. Кордуби проходило на малій батьківщині історика у м. Тернополі, де 2 березня 2006 р. з ініціативи Тернопільського обласного краєзнавчого музею до 130-річчя від народження вченого, письменника і публіциста було проведено регіональну науково-практичну конференцію “Мирон Кордуба – подвижник національної ідеї”.

¹ Федорів І. Мирон Кордуба в історії України (кінець XIX – перша половина XX ст.) / І. Федорів. – Тернопіль, 2001. – С. 15.

² Сирота Р. Ювілейна наукова конференція з нагоди 125-річчя від дня народження Мирона Кордуби (Львів, 23 березня 2001 р.) / Р. Сирота // Вісник Львівського ун-ту. Серія історична. – Львів, 2002. – Вип. 37/2. – С. 316.

У 2011 р., як уже зазначалося, продовжувачем традицій відзначення ювілеїв історика виступив Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України. Безпосередню підготовку і проведення конференції взяв на себе Центр дослідження українсько-польських відносин, адже тривалий період життя М. Кордуба провів працюючи у II Речі Посполитій, зокрема понад десять років викладаючи у Варшавському університеті.

Відкриваючи наукову сесію, в. о. директора Інституту та Керівник Центру дослідження українсько-польських відносин доктор історичних наук, професор Микола Литвин зауважив, що М. Кордуба у 1945–1947 рр. працював у Львівському відділенні Інституту історії Академії наук УРСР, яке було одним із попередників нинішнього Інституту українознавства. У промові він також відзначив, що вечний поряд з І. Крип'якевичем був одним із будівничих традицій історичної науки в інституті, в архіві якого зберігається велика рукописна картотека дослідника “Бібліографія історії України”, над укладанням якої він працював понад два десятиліття. У виступі також мовилося й про те, що незважаючи на чималу кількість публікацій та захищені дві кандидатські дисертації, необхідно продовжити всебічний аналіз багатогранної громадсько-політичної та наукової діяльності історика, до чого покликаний і цей захід. На останок М. Литвин привітав присутніх у залі членів родини М. Кордуби – внуків Бориса Білинського та Адріану Огорчак, яким вдалося зберегти великий архів ученого, переданий до Національної наукової бібліотеки ім. В. Стефаніка у Львові, де особливе місце посідають епістолярії.

Основну частину конференції відкрив внук М. Кордуби академік Б. Білинський, який у доповіді “Мирон Кордуба в контексті епохи” проаналізував життєвий шлях ученого, наголосивши на його активній громадсько-політичній позиції, відзначив внесок творчої спадщини дослідника в українську науку. У виступі доцента Української академії друкарства Ярослава Серкіза “Мирон Кордуба в оцінці сучасників” йшлося про характеристику праць і діяльності вченого вчителем М. Грушевським, колегами С. Томашівським, Д. Дорошенком та І. Крип'якевичем, учнями Р. Смаль-Стоцьким і Є. Гедройцем. Із значним зацікавленням учасники конференції заслухали доповідь доцента Львівського національного університету ім. І. Франка Алли Середяк “Мирон Кордуба і українська громада в Москві (штрих до історії візиту 1907 р.)”, яка на основі спогадів та листування М. Кордуби охарактеризувала період із життя історика в часи його перебування у Російській імперії. Вона відзначила співпрацю вченого з українською діаспорою у Москві, проаналізувала викладацьку та громадську діяльність, зокрема організаторські заходи із гуртування української студентської молоді. На висвітленні спогадів Я. Дашкевича про М. Кордубу та його наукову спадщину зосередив свою увагу у виступі кандидат історичних наук Андрій Фелонюк. Співробітник Інституту українознавства кандидат історичних наук Ярослав Книш виголосив доповідь “Мирон Кордуба як дослідник княжої доби”, у якій, зокрема, зауважив, що медієвістичні дослідження історика й надалі залишаються маловивченою ділянкою його творчості. І це попри те, що він одним із перших після М. Грушевського продовжив досліджувати проблеми історії Галицько-Волинської держави, віднайшовши чимало нових джерельних матеріалів. Працівники Центру дослідження

українсько-польських відносин кандидати історичних наук Оксана Руда та Олег Піх представили доповіді “Рецензійна діяльність М. Кордуби на сторінках “Kwartalnika Historycznego” і “Науково-освітня діяльність Мирона Кордуби у Варшаві (1928–1940)”. О. Руда, зокрема, детально проаналізувала понад півтора десятка рецензій історика на праці західноєвропейських дослідників у польському часописі, а О.Піх охарактеризував час перебування М. Кордуби у Варшаві та його викладання у Варшавському університеті, константувавши, що цей період став найбільш плідним у науковій діяльності вченого. Молода дослідниця Марина Чебан у виступі простежила різноманітні аспекти взаємовідносин (як творчих, так і особистих) М. Кордуби і М. Андрусяка. Усі доповіді викликали чимало запитань та зумовили цікаву дискусію.

Після закінчення офіційної частини, учасники конференції за кавою, у невимушеній атмосфері, поспілкувалися з внуками М. Кордуби Б. Білінським та А. Огорчак, які поділилися спогадами свого дитинства і тими враженнями, які залишилися у них від спілкування з дідусем. А. Огорчак також продемонструвала декілька речей, які колись належали М. Кордубі.